

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH
ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z JEZYKA
POLSKIEGO DLA KLASY 7
SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH,
WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ
OCENY KLASYFIKACYJNEJ.**

OPRACOWANO NA PODSTAWIE PROGRAMU NAUCZANIA JEZYKA POLSKIEGO
W KLASACH IV – VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

MIĘDZY NAMI

AUTORSTWA J. PIASTY – SIECHOWICZ,
A.ŁUCZAK, A. MURDZEK, E. PRYLIŃSKIEJ
ZGODNEGO Z PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ Z DNIA 14 LUTEGO 2017 ROKU
DLA UCZNIÓW **KLASY 7** SZKOŁY PODSTAWOWEJ
W WAKSMUNDZIE

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:
nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

SŁUCHANIE

- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela,
- wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi,
- słucha nagrania wzorcowej recytacji,
- mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu,
- rozumie polecenia,
- rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście,
- rozpoznaje smutek, radość jako wyraz intencji wypowiedzi.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta teksty współczesne i dawne,
- odczytuje tekst na poziomie dosłownym,
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje,
- wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi,
- dostrzega różne motywy postępowania bohaterów,
- odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń,
- wierność, patriotyzm,
- czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego,
- odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu,
- zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi,
- rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze,
- zna cechy pieśni, hymnu,
- wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze,
- wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości,
- zna cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania,
- rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową,

- rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu,
- zna cechy gatunkowe bajki,
- odróżnia dramat od innych rodzajów literackich,
- wyszukuje informacje w encyklopedii i słowniku ortograficznym oraz słowniku j. polskiego,
- posługuje się spisem treści,
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym,
- dostrzega symbole występujące w malarstwie,
- zna terminy *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna*,
- wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator),
- zauważa związki między dziełem literackim a dziełem plastycznym,
- rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim.

MÓWIENIE

- wypowiada się na podany temat,
- unika zbędnych powtórzeń wyrazowych,
- unika błędów gramatycznych,
- zna zasady poprawnej wymowy,
- zna zasady poprawnego akcentowania wyrazów i zdań,
- podejmuje próby uczestniczenia w dyskusji,
- opisuje wygląd postaci, przedmiotu, krajobraz,
- opowiada treść utworu,
- streszcza prosty tekst literacki lub popularnonaukowy,
- podaje cechy postaci fikcyjnej,
- mówi o uczuciach własnych i postaci literackich,
- wygłasza z pamięci tekst poetycki.

PISANIE

- tworzy plan dłuższej wypowiedzi,
- pisze na temat,
- stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu,
- stara się o estetyczny zapis wypowiedzi,
- układa tekst, który zawiera prośbę, przeprosiny,
- podejmuje próbę opisu postaci i krajobrazu, pisze list prywatny i oficjalny, kartkę z dziennika i z pamiętnika, zaproszenie, ogłoszenie, notatkę, streszczenie,
- wyraża swoje zdanie,
- pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze, wie, jak umieścić dialog w tekście,
- opisuje postaci rzeczywiste i fikcyjne,
- rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową,
- opisuje elementy dzieła malarskiego,
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji na bliskie mu tematy.

NAUKA O JĘZYKU

- stosuje wiedzę językową w zakresie:
- fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych),

- słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym jest podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym),
- fleksji (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; poprawnie zapisuje nazwy własne; stara się poprawnie używać różnych form rzeczowników, stopniuje przymiotniki, poprawnie używa liczebników w datach, stara się używać zaimków; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą spójników, stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe),
- składni (rozdziela zdanie i równoważnik zdania; ma świadomość logicznej budowy wypowiedzenia pojedynczego i z pomocą nauczyciela dokonuje jego rozbiór logicznego; określa formę gramatyczną wyrazów w zdaniu, odróżnia zdanie złożone współrzędnie od zdania złożonego podrzędnie),
- świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

SŁUCHANIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników,
- żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie,
- określa tematykę wysłuchanego utworu,
- rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym,
- wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu,
- rozpoznaje kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- podejmuje próby odczytania różnych tekstowo-współczesnych i dawnych na poziomie przerośnym,
- wybiera z tekstu najważniejsze informacje,
- określa nadawcę i adresata wypowiedzi,
- nazywa różne motywy postępowania bohaterów,
- odczytując sens utworu, odwołuje się do podstawowych wartości, takich jak przyjaźń, wierność, patriotyzm,
- nazywa cechy liryki jako rodzaju literackiego, identyfikuje je w tekście poetyckim,
- określa osobę mówiącą w wierszu,
- nazywa podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, potrafi wskazać w tekście epitet, przerośnięcie, porównanie,
- wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie,
- rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn,
- identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze,
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,
- rozumie znaczenie terminów *realizm* i *fantastyka*,
- odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania,
- podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej,
- zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady,

- zna cechy dramatu jako gatunku literackiego i rozumie podstawowe terminy związane z dramatem,
- wyszukuje potrzebne informacje w encyklopedii, słowniku ortograficznym, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych i wyrazów obcych,
- wyszukuje informacje w spisie treści, indeksie i przypisach,
- odróżnia teksty publicystyczne od innych tekstów,
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym,
- rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,
- identyfikuje symbole występujące w malarstwie,
- dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie,
- rozumie rolę reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu i przedstawienia teatralnego,
- rozpoznaje związki między dziełem literackim a plastycznym,
- wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim.

MÓWIENIE

- wypowiadając się, podejmuje temat, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska,
- zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi,
- dba o poprawność językową i stylistyczną,
- stara się stosować do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań,
- rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia,
- stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy,
- uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury,
- dobierając odpowiednie słownictwo, opisuje wygląd postaci, przedmiotu, krajobraz, sytuację,
- płynnie opowiada treść utworu jedno- i wielowątkowego,
- streszcza tekst literacki i popularnonaukowy według wcześniej przygotowanego planu,
- opisuje cechy postaci fikcyjnej,
- nazywa uczucia własne i bohaterów literackich,
- dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację,
- wygłasza z pamięci tekst poetycki i stosuje się do zasad interpunkcji oraz intonacji zdaniowej,
- uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów.

PISANIE

- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi,
- stosuje akapity,
- stara się zachować poprawność językową tworzonego tekstu,
- wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną,
- uzasadnia swoje zdanie,
- redaguje opis postaci, krajobrazu, list prywatny i oficjalny, kartkę z dziennika,
- notatkę, streszczenie, zaproszenie, ogłoszenie, przepis kulinarny,

- pisze opowiadanie odtwórcze i opowiadanie twórcze z dialogiem,
- stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową,
- opisuje postaci fikcyjne i rzeczywiste,
- z pomocą nauczyciela opisuje dzieło malarskie,
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji, w którym uzasadnia własne zdanie,
- zna słownictwo oceniające i wyrazy modalne precyzujące stosunek piszącego do wyrażanych treści.

NAUKA O JĘZYKU

- stosuje wiedzę językową w zakresie:
- fonetyki (wymienia narządy mowy; rozumie różnicę między głoską a literą, identyfikuje samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; zna funkcje głoski *i*; wskazuje zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych),
- słowotwórczości i słownictwa (rozpoznaje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo; wskazuje podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń; rozpoznaje wyrazy należące do tej samej rodziny wyrazów, odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych; stara się prawidłowo zapisywać przedrostki zakończone w pisowni na literę będącą odpowiednikiem spółgłoski dźwięcznej),
- fleksji (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; poprawnie zapisuje nazwy własne; stara się używać poprawnych form rzeczowników, przymiotników, liczebników, zaimków; rozróżnia zaimki rzeczowne, przymiotne, przysłówne, liczebne; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą spójników, stosuje właściwą interpunkcję w wypowiedzeniach),
- składni (dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania; rozróżnia zdanie i równoważnik zdania; rozumie różnicę między zdaniem złożonym współrzędnie i podrzędnie; zna typy tych zdań, stara się stosować do zasad interpunkcji),
- zna sposoby wzbogacania zasobu własnego słownictwa.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów oraz nauczyciela, dzięki czemu uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu,
- selekcjonuje informacje z wysłuchanego tekstu,
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym,
- określa funkcję przeczytanego tekstu,
- określa nadawcę i odbiorcę wypowiedzi,
- wyjaśnia tytuł utworu,

- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych,
- dostrzega perswazję i wartościowanie w czytany tekście,
- określa cechy liryki jako gatunku literackiego i ilustruje je przykładami z tekstu,
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu, takich jak epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, pytanie retoryczne,
- samodzielnie wyodrębnia i omawia obrazy poetyckie w utworze,
- rozpoznaje i wskazuje cechy gatunkowe pieśni i hymnu,
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze,
- posługuje się terminami realizm i fantastyka, adaptacja filmowa i adaptacja teatralna,
- uzasadnia przynależność gatunkową powieści, noweli, opowiadania,
- wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich,
- posługuje się terminami związanymi z dramatem jako rodzajem literackim,
- wyszukuje potrzebne informacje z encyklopedii i słowników (ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych),
- wybiera niezbędne informacje ze spisu treści, indeksu, przypisów,
- uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki,
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i prawnych,
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,
- analizuje treść symbolu występującego w malarstwie,
- określa funkcję pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej,
- określa rolę reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu lub przedstawienia teatralnego,
- wyjaśnia związki między dziełem literackim a plastycznym,
- próbuje omówić elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim.

MÓWIENIE

- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej,
- stara się mówić logicznie i spójnie,
- wyraźnie i poprawnie wymawia wyrazy, akcentuje wyrazy i zdania,
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów,
- dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji,
- tworzy opis postaci, krajobrazu, sytuacji,
- opowiada treść utworu,
- charakteryzuje postać fikcyjną,
- opisuje uczucia własne i bohaterów literackich,
- wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej,
- ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów.

PISANIE

- pisze wypowiedź logiczną i spójną o trójdzielnej kompozycji, starając się zachować zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej,
- tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy, na przykład prośby i przeprosiny,

- uzasadnia własne zdanie za pomocą odpowiednich argumentów,
- redaguje opis, opowiadanie, charakterystykę postaci, kartkę z pamiętnika, recenzję, sprawozdanie, notatkę w postaci tekstu ciągłego, tabeli, wykresu, mapy pamięci, planu oraz pisma użytkowe, takie jak instrukcje i przepisy,

NAUKA O JEZYKU

- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
- fonetyki (omawia proces powstawania głosek; omawia różnicę między głoską a literą; dostrzega funkcje głoski *i*; rozróżnia samogłoski, spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, nosowe, ustne; dostrzega związek cech artykulacyjnych głoski ze znaczeniem wyrazu; zna mechanizm powstawania upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych; stara się poprawnie zapisywać wyrazy z głoskami nosowymi i z upodobnieniem pod względem dźwięczności),
- słowotwórstwa i słownictwa (porównuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo; wskazuje podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń; tworzy rodziny wyrazów; posługuje się wyrazami bliskoznacznymi w celu uniknięcia powtórzeń w tekście; prawidłowo zapisuje przedrostki zakończone w pisowni na literę będącą odpowiednikiem spółgłoski dźwięcznej),
- fleksji (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; prawidłowo używa czasowników *wziąć, iść, rozumieć, umieć, lubić*; prawidłowo używa różnych form rzeczowników, przymiotników, liczebników; poprawnie stosuje rzeczownik z określającymi go przymiotnikami; rozróżnia liczebniki główne, porządkowe, zbiorowe, ułamkowe; rozróżnia zaimki rzeczowne, przymiotne, przysłówne, liczebne; stosuje zaimki w tekście w celu usunięcia zbędnych powtórzeń wyrazowych; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą różnych spójników; stara się poprawnie zapisywać partykułę *nie* i *by* z różnymi częściami mowy; określa funkcję wykrzyknika w wypowiedziach),
- składni (dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania; rozróżnia rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; poprawnie stosuje interpunkcję w zdaniach złożonych),
- wskazuje sposoby wzbogacania zasobu słownikowego języka.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który :
spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów oraz nauczyciela jako aktywny uczestnik sytuacji komunikacyjnej, zwłaszcza w czasie pracy w grupie,
- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu,
- wykorzystuje informacje wybrane z wysłuchanego tekstu,
- interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego,
- próbuje interpretować głosowo czytany lub wygłaszany z pamięci tekst,

- odczytuje tekst na poziomie przerośnym i symbolicznym,
- wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych,
- ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp.,
- na podstawie wybranych utworów omawia cechy liryki jako rodzaju literackiego,
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii,
- analizuje obrazy poetyckie w utworze,
- na wybranych przykładach analizuje cechy gatunkowe pieśni, hymnu, ballady, powieści, opowiadania, noweli,
- analizuje zależności między elementami konstrukcyjnymi świata przedstawionego w utworze,
- korzysta z encyklopedii i słowników (ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, antonimów, terminów literackich),
- samodzielnie korzysta ze spisu treści, indeksu, przypisów,
- posługuje się informacją wyszukaną w różnych tekstach, a zwłaszcza popularnonaukowych,
- próbuje interpretować językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,
- interpretuje symbole występujące w malarstwie,
- analizuje funkcję pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej,
- porównuje dzieło literackie i plastyczne, dostrzega i analizuje związki między nimi,
- analizuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim.

MÓWIENIE

- podejmuje temat w wypowiedziach logicznych, spójnych, uporządkowanych i poprawnych pod względem językowym oraz stylistycznym,
- wykazuje się wyraźną i poprawną wymową oraz przestrzega zasad poprawnego akcentowania wyrazów i zdań,
- udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji,
- posługując się bogatym słownictwem, tworzy opis postaci, krajobrazu, sytuacji,
- barwnie opowiada treść utworu,
- charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych,
- analizuje uczucia własne i bohaterów literackich,
- próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez prawidłowe stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie,
- krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów.

PISANIE

- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym,
- dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy,
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania,
- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe,
- w sposób twórczy przekształca tekst epicki na scenopis filmowy.

NAUKA O JĘZYKU

- sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
- fonetyki (omawia proces powstawania głosek i rolę poszczególnych narządów mowy; objaśnia różnicę między głoską a literą; określa funkcję głoski *i*; rozróżnia samogłoski, spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, nosowe, ustne, wyjaśnia mechanizm powstawania upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych; prawidłowo zapisuje wyrazy z głoską nosową i z upodobnieniem pod względem dźwięczności),
- słowotwórczości i słownictwa (klasyfikuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo; analizuje budowę słowotwórczą wyrazu; tworzy rodziny wyrazów; posługuje się wyrazami bliskoznacznymi w celu doskonalenia stylu wypowiedzi ustnych i pisemnych; prawidłowo zapisuje przedrostki zakończone w pisowni na literę będącą odpowiednikiem spółgłoski dźwięcznej),
- fleksji (klasyfikuje odmienne i nieodmienne części mowy; prawidłowo używa form czasowników, rzeczowników, przymiotników, liczebników, zaimków i świadomie stosuje je dla wzbogacania tworzonego tekstu; prawidłowo zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe, partykuły *nie* i *by* z różnymi częściami mowy; prawidłowo używa spójników i stosuje się do zasad interpunkcji),
- składni (samodzielnie dokonuje analizy logicznej i gramatycznej zdania, posługuje się różnego rodzaju typami zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; wykazuje dbałość o poprawną interpunkcję zdania złożonego),
- objaśnia sposoby wzbogacania zasobu własnego słownictwa.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych,
- odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji,

- analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym,
- samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji,
- praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego czy prawnego,
- krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego.

MÓWIENIE

- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko, przedstawia wnioski,
- interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst,
- oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej.

PISANIE

- pisze wypowiedzi ciekawe pod względem sposobu ujęcia tematu, w których wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję,
- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem, redaguje dłuższe formy wypowiedzi,
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej.

NAUKA O JĘZYKU

- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania fonetyki, słowotwórstwa, fleksji, składni oraz wiedzy o języku jako tworze społecznym,
- samodzielnie poszerza wiedzę językową.

W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce lub ze stwierdzonymi deficytami rozwojowymi stosuje się obniżone wymagania, uwzględniając zalecenia zawarte w opinii pedagogicznej i psychologicznej.

SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH

Obszary aktywności podlegające ocenianiu:

- ✓ kontrola i ocena pracy ucznia w klasie i w domu (samodzielne notatki, praca w grupie, bieżące zadania domowe itp.);
- ✓ okresowe sprawdziany literackie i językowe (również sprawdziany kompetencji – przykładowe arkusze);
- ✓ zadania literackie (dłuższe);
- ✓ kontrola i ocena zadań (różnych) w zeszytach przedmiotowym;
- ✓ kontrola i ocena wybranych zadań w zeszytach ćwiczeń;
- ✓ kartkówki i inne ćwiczenia ortograficzne;
- ✓ testy (również ze znajomości lektur);
- ✓ odpowiedzi ustne;
- ✓ zaangażowanie w pracę na lekcji;
- ✓ konkursy klasowe i międzyklasowe;
- ✓ zadania dodatkowe (np. gazetki, inscenizacje, projekty klasowe);

Pisemne formy sprawdzania osiągnięć:

Odpowiednio wcześniej zapowiadane są:

- ✓ okresowe sprawdziany literackie i językowe;
- ✓ prace klasowe literackie (np. na podsumowanie lektury);
- ✓ zadania literackie (tzn. uczeń ma kilka dni na ich napisanie);

Nie muszą być zapowiadane:

- ✓ kartkówki z trzech ostatnich lekcji;
 - ✓ kartkówki jako forma sprawdzenia pracy domowej;
 - ✓ krótkie zestawy zadań do pracy z tekstem;
- ✓ Prace klasowe, sprawdziany z nauki o języku, ortograficzne, testy znajomości lektur są obowiązkowe! Jeśli z przyczyn losowych lub nieobecności usprawiedliwionej uczeń nie może ich napisać z klasą, to musi to zrobić w terminie dwutygodniowym od momentu powrotu do szkoły;
- ✓ Uczeń może poprawić słabą ocenę po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z nauczycielem.

Ustalona ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną.

KRYTERIA OCENIANIA Z JEZYKA POLSKIEGO W CZASIE PRACY NA ODLEGŁOŚĆ

1. Zdalna realizacja treści z podstawy programowej odbywać się będzie z wykorzystaniem narzędzi do tego przeznaczonych (centrum pracy zespołowej na platformie Microsoft 365 - **Microsoft Teams**), które umożliwiają przeprowadzenie lekcji online (video połączenie), przesyłanie testów, sprawdzianów i zadań z opcją limitu czasowego, załączanie plików zawierających dodatkowe karty pracy itp. **Dodatkowe** polecenia przesyłane będą przez nauczyciela za pomocą dziennika elektronicznego (zakładka zadania domowe).
2. Uczeń ma obowiązek wywiązywać się ze swoich obowiązków, regularnie sprawdzać wiadomości od nauczyciela (Librus, kanał przedmiotu na platformie Microsoft Teams), uczestniczyć w zajęciach oraz przesyłać we wskazany sposób oraz w terminie wyznaczonym przez nauczyciela prace pisemne, które zostaną ocenione zgodnie z kryteriami.
3. Nauczyciel wyznacza termin na wykonanie zadanych przez siebie prac, zadań i podaje go zawsze w zakładce zadania domowe. Termin jest adekwatny do charakteru zadania, tzn. może być np. tygodniowy lub jednodniowy.
4. Niedotrzymanie ustalonego terminu jest równoznaczne z nieprzygotowaniem do zajęć i odnotowane zostaje w dzienniku elektronicznym w postaci negatywnej uwagi.
5. Testy, karty pracy i zadania sprawdzające wiedzę (również te online) uczeń rozwiązuje samodzielnie.
W przypadku uzasadnionego podejrzenia braku samodzielności podczas wykonywania zadania, uczeń może zostać ukarany negatywną uwagą w dzienniku Librus.
Nauczyciel może przygotować testy, zadania, sprawdziany na ocenę na platformie e-nauczania.
6. Nie tworzy się dodatkowych kryteriów. Istnieje wiele, które wpasowują się w e-nauczanie (m.in. wypowiedzi pisemne, testy, zadania, inne). Każda ocena jest zawsze opisana w komentarzu.
7. Uczeń ma możliwość poprawienia ocen otrzymanych za zadania wykonywane w czasie e-nauczania w ciągu tygodnia.
8. Uczniowie, którzy z różnych przyczyn nie mogą dołączyć do zajęć, otrzymują w zakładce zadania domowe informacje o omawianym temacie i zadaniach do zrealizowania.
9. Na czas nauczania zdalnego kryteria ocen pozostają bez zmian.

Ocenianiu podlegać będą takie formy sprawdzania osiągnięć ucznia, jak:

- 1) ustne odpowiedzi;
- 2) prace kontrolne, np. w postaci wypracowania;
- 3) e-testy i e-sprawdziany;
- 4) wytwory pracy ucznia (projekty);
- 5) zadania domowe;

- 6) polecenia wykonywania określonych zadań, ćwiczeń, które uczeń wykonuje w zeszytcie przedmiotowym, w zeszytcie ćwiczeń, ustnie;
- 7) zaangażowanie podczas lekcji online.

Każdego dnia, od poniedziałku do piątku uczeń/rodzic ma prawo i możliwość skontaktować się z nauczycielem za pomocą czatu **Microsoft Teams oraz wiadomości Librus** w godzinach pracy nauczyciela, by wyjaśnić niezrozumiałe elementy zadania lub jakiegokolwiek zagadnienia.

Pozostałe ustalenia są zgodne z wcześniej podanymi kryteriami oceniania z języka polskiego.

WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

1. Uczeń może otrzymać wyższą od przewidywanej roczną ocenę klasyfikacyjną z obowiązkowych lub dodatkowych zajęć edukacyjnych jeżeli:

- a. uczeń lub jego rodzice zwrócą się do dyrektora w formie pisemnej o ustalenie wyższej niż przewidywana ocena roczna w okresie nie dłuższym niż 2 dni od otrzymania informacji o przewidywanej ocenie rocznej, wniosek musi zawierać uzasadnienie;
- b. dyrektor przekazuje wniosek odpowiednio nauczycielowi prowadzącemu dane zajęcia edukacyjne;
- c. nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne jest zobowiązany dokonać analizy zasadności wniosku w oparciu o udokumentowane realizowanie obowiązków ucznia;
- d. nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne dokonuje analizy wniosku i ustala ostateczną ocenę.

2. Warunkiem umożliwienia uczniowi ubiegania się o uzyskanie wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych jest zaistnienie wszystkich poniższych okoliczności:

- a. połowa posiadanych przez ucznia ocen cząstkowych jest równa lub wyższa ocenie, o którą się uczeń ubiega,
- b. uczeń przystąpił do wszystkich przewidzianych i ocenionych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych,
- c. uczeń, ze wszystkich sprawdzianów i form pisemnych, otrzymał ocenę pozytywną (wyższą niż ocena niedostateczna).

Renata Sojda